

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum

2017-05-11

Samhällsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadsnämnden

Detaljplan för del av Mariekälla 1:1 (McDonald´s)

Diarienummer: SBN-2014-00802

Fastighet: Mariekälla 1:1

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen hanteras enligt PBL 2010:900, Normalt planförfarande.

Detaljplanen har varit ute på samråd och granskning. Synpunkter har inkommit från bl.a. Länsstyrelsen och Trafikförvaltningen (Landstinget).

Scania är en Seveso-anläggning, farligt gods på vägen och grundläggning.

Se granskningsutlåtandet.

Efter granskningsförfarandet har en riskanalys tagits fram. Analysen behandlar farligt gods på kringliggande vägar samt förhållandet till Scania som Seveso-anläggning. Plankartan kompletteras med bestämmelse om utomhusvistelse (uteservering) samt utrymningsvägar.

Beskrivningen kompletteras/revideras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse: 2017-04-20

Plankarta, Reviderad 2017-03-01

Beskrivning, Reviderad 2017-03-01

Granskningsutlåtande 2017-03-15

Riskanalys 2017-02-24

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Detaljplanen tas fram av samhällsbyggnadskontoret och finansieras genom ett plankostnadsavtal mellan planenheten och Mc Donald´s.

Kontorets/Förvaltningens förslag till nämnden

Detaljplanen för del av Mariekälla 1:1 (Mc Donald´s), antas.

Beslutet ska skickas till

Akten-Sbk, Plan

Diarienummer

SBN-2014-00802

Andreas Klingström
Planchef

Homan Gohari
Tf Samhällsbyggnadsdirektör

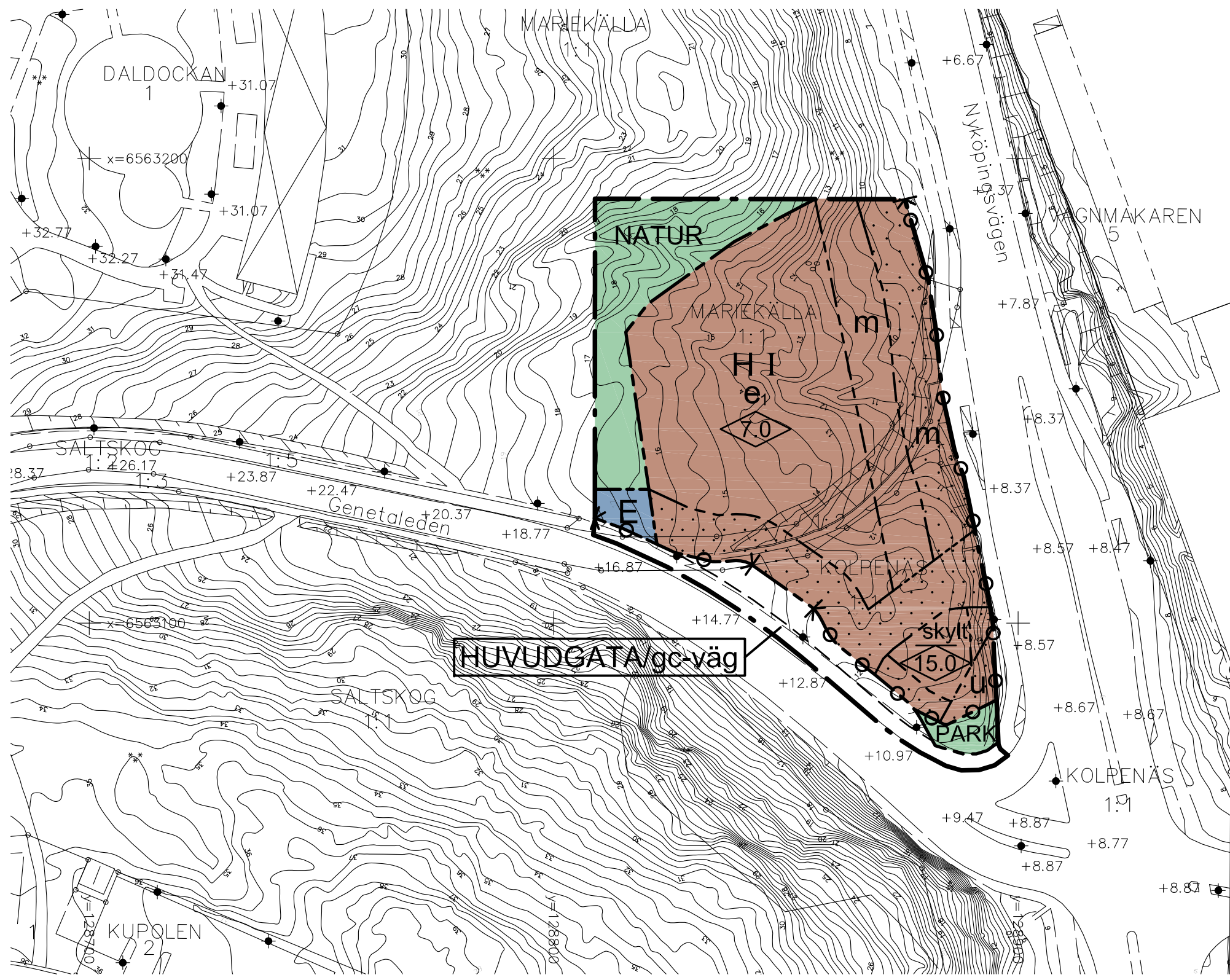
Handläggare:

Bengt Lindskog

Planarkitekt

Telefon (direkt): 070-734 8707

E-post: bengt.lindskog@sodertalje.se

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

GRÄNSER

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

- Allmänna platser**
- Trafik mellan områden inkl gc-väg 3.5 m bred
  - Anlagd park
  - Naturområde

Kvartersmark

- Nätstation
- Handel

UTNYTTJANDEGRAD/FASTIGHETSINDELNING

- e₁ Största byggnadsarea är 600 kvm

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Byggnad får ej uppföras
- u Marken skall vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar
- skylt Skylt får uppföras

MARKENS ANORDNANDE (utformning av kvartersmark)

- Utfart, stängsel**
- Körbar utfart får inte anordnas

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

- Utformning**
- Högsta nockhöjd i meter för skylt
  - Högsta byggnadshöjd i meter
  - l Högsta antal våningar

RISK- OCH STÖRNINGSSKYDD

- m Ej stadigvarande utevistelse. Utrymningsväg västerut

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats

ILLUSTRATION

- Illustrationslinjer**
- Illustrationsgräns

Till planen hör:	☐ Miljökonsekvensbeskrivning	☒ Granskningsuttåtande
☐ Planprogram	☒ Fastighetsförteckning	☐
☒ Planbeskrivning	☐ Samrådsredogörelse	☐
☐ Genomförandebeskrivning	☐ Illustrationskarta	☐

Detaljplan för del av
MARIEKÄLLA 1:1 (Mc Donald's)
inom Mariekälla

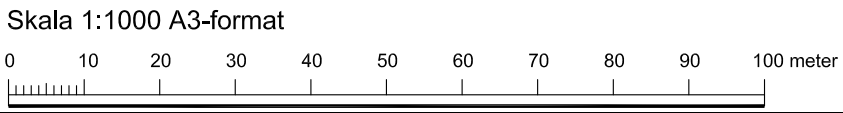
Södertälje kommun	Stockholms län	Beslutsdatum	Instans
ANTAGANDEHANDLING, normalt förfarande		Godkännande	
Samhällsbyggnadskontoret		Antagande	
Upprättad 2016-06-27	Reviderad 2017-03-01	Laga kraft	
Andreas Klingström Planchef	Bengt Lindskog Arkitekt		

- GRUNDKARTANS BETECKNINGAR**
- Gränspunkt, inmätt eller beräknad
  - Fastighetsgräns
  - Annan gräns för område för servitut, ledningsrätt, nyttjanderätt, fornlämning
  - 1 Registrernummer för fastighet med kvartersnamn
  - 1:1 Registrernummer för fastighet med traktnamn
  - Byggnad i allmänhet
  - Bostadshus med takkontur resp husliv
  - Uthus med takkontur resp husliv
  - Skärmtak
  - Staket, Stödmur, Häck
  - Slänt
  - Gata, väg

- Barrskog resp lövskog
- Belysningsstolpe
- Stolpe
- + 0,0 Avvägd höjd
- Höjdkurvor (med 1 meters ekvidistans)

Koordinatsystem: SWEREF 99 18 00
Höjdsystem: RH 2000
Grundkarta med fastighetsredovisning
upprättad 2016-04-26
Jenny Ernberg
Kartingenjör

Planen handläggs enligt PBL 2010:900

Dnr 2014-00802-214

Detaljplan för del av Mariekälla 1:1

Mc Donalds

inom Mariekälla

i Södertälje

PLANBESKRIVNING

Dnr: 2014-00802-214

Upprättad 2016-06-27

Reviderad 2017-03-01

ANTAGANDEHANDLING

Handlingar

Till denna detaljplan hör dessa handlingar:

Plankarta i skala 1:1000 med bestämmelser
denna Planbeskrivning
Granskningsutlåtande

Övrigt planeringsunderlag

McDonald´s etablering Nyköpingsvägen – Genetaleden, Trafik-PM, (Tyréns
2014-12-10)

Trafikutredning McDonald´s – Utformning av in- och utfarter, (Tyréns 2015-03-
27)

Geosigmas utredning beträffande dagvatten, (geoteknik och miljö/förorenad
mark).

Brandskyddslagets Riskanalys

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet att upprätta restaurangbyggnad med
drive-thru inom området.

Miljöpåverkan

Behovsbedömning

När en ny detaljplan upprättas ska den enligt gällande lagkrav genomgå en behovsbedömning där det bedöms om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Är bedömningen att planen kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Utförandet av miljökonsekvensbeskrivning regleras i Miljöbalken.

Ställningstagande

Detaljplanen bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning behöver därför inte utföras.

Vid denna behovsbedömning har följande bedömts:

- Området planläggs för restaurangverksamhet på ett strategiskt bra plats i närheten av två stora strategiska trafikstråk, stora arbetsplatser, bostäder och relativt nära stadskärnan och i anslutning till kollektivtåta busshållplatser.
- Marken består, enligt kommunens webbkarta, av grovmo, sand och grus. En geoteknisk utredning visar att inga onormala geotekniska grundförhållanden förekommer. Marken innehåller inga föroreningar.
- En dagvattenutredning föreslår en lösning där dagvatten tas omhand lokalt genom infiltrationsdike på fastigheten.

Förenligt med 3 och 4 kap i miljöbalken

Detaljplanens genomförande anses vara förenlig med 3 och 4 kapitlet i miljöbalken om grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden samt särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet. Där anges det att mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Detaljplaneområdet kommer att ta naturmark i anspråk för att ge plats för restaurang med tillhörande angöring. Parkeringsplatser kommer att finnas inom planområdet.

Förenligt med 5 kap i miljöbalken

Detaljplanens genomförande anses förenligt med 5 kapitlet i miljöbalken. Ge-

nomförandet av detaljplanen bedöms inte överskrida några miljökvalitetsnormer (MKN).

Miljökvalitetsnormer (MKN) finns för utomhusluft, omgivningsbuller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet samt vatten. Miljökvalitetsnormerna är bindande föreskrifter i miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer för luft

Luftkvalitetsförordningen (2010:477) syftar till att skydda människors hälsa och miljön samt till att uppfylla krav som ställs genom vårt medlemskap i EU. Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft reglerar kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10 och PM2,5), bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och sens(a)pyren.

I Södertälje överskrider inte miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet i utomhusluft för kvävedioxid/kväveoxider, sot, svaveldioxid och bly. Däremot överskrider miljökvalitetsnormer för partiklar vid Turingegatan och vid Birkakorset samt den övre delen av Stockholmsvägen. I första hand är det trafiken som bidrar till överskridande av miljökvalitetsnormerna.

Planområdet ligger ej i anslutning till dessa platser varför planförslaget ej anses leda till att miljökvalitetsnormerna för luft överskrider.

Miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten

Planområdet är beläget inom avrinningsområdet Fastlandet-Östersjön och berör vattenförekomsten Hallsfjärden (SE590990-174015). Recipient för dagvattnet (det som rinner på ytan och i ledning) är Saltskogfjärden.

Enligt VISS har Hallsfjärden måttlig ekologisk potential samt god kemisk ytvattenstatus (exklusive kvicksilver). Miljökvalitetsnormerna för Hallsfjärden är fastställda till god ekologisk potential, med tidsfrist till 2021 på grund av övergödning och morfologiska förändringar, samt till god kemisk ytvattenstatus 2015.

Planförslaget anses ej leda till att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten överskrider.

Miljökvalitetsnormer för buller

Planförslaget anses ej leda till några betydande tillskott vad gäller buller. Det finns inte heller några särskilt bullerkänsliga områden intill planområdet eller infarterna till planområdet. Verksamheten är i sig inte bullerskapande.

Riksintressen

Planförslaget ligger inte inom något utpekade riksintresse.

Översiktsplan

Översiktsplanen för Södertälje kommun, antagen 28 oktober 2013 ger inga rekommendationer för planområdet. Området ligger inom Södertälje tätort, i ett område som inte är markerat som tyngdpunkt men i ett grönområde i anslutning till ett verksamhetsområde och nära flerbostadsbebyggelse. Detaljplanen ligger i anslutning till befintlig infrastruktur, vilket ligger i linje med översiktsplanen.

Översiktsplanen föreslår att attraktiva lägen för arbetsplatser med bra förutsättningar för kollektivtrafik prioriteras för personalintensiva verksamheter.

Tidigare ställningstaganden

Tidigare beslut i ärendet

Stadsbyggandsnämnden gav Samhällsbyggnadskontoret i uppdrag, 2014-09-30 §179, att upprätta detaljplan för bl a den del av Mariekälla 1:1 som berörs.

Nämnden gav även kontoret i uppdrag, 2015-09-29 § 151, att skicka ut planen på samråd.

Gällande detaljplaner

Gällande detaljplan för kvarteret Vagnmakaren m.fl (1154B), laga kraft: 24 april 1996. Området är planlagt som NATUR-område.

PBL

Planen handläggs enligt PBL 2010:900

Cykelplan 2013

Utvecklingen av ett hållbart transportsystem innebär att biltrafikens andel av transportarbetet måste minska till fördel för gång-, cykel- och kollektivtrafik. I kommunens cykelplan finns riktlinjer om att kommunens planering (bostäder och arbetsplatser) ska lokaliseras där det finns goda förutsättningar för att resa med cykel till viktiga målpunkter.

Grönplan 2011

Grönplanen sammanställer de värden parker och naturmark har för människor och för växt- och djurlivet i staden. Grönplanen omfattar Södertälje tätort och samt dess närmaste omgivning.

Planområdet ligger inom stadens allmänna grönstruktur och i nära anslutning till Rännillunden som är ett närnaturområde. Rännillunden är en djup, lång ravin

med en bäck omgiven av gallrad skog. Ravinen sträcker sig från Tvetavägen i väster till Nyköpingsvägen i öster.

Förutsättningar

Områdesbeskrivning och plandata

Lägesbestämning och areal

Planområdet, som omfattar del av fastigheterna Mariekälla 1:1, Kolpenäs 1:1 och Saltskog 1:2 ligger i ett skogsparti som gränsar till Nyköpingsvägen i öster och Genetaleden i söder. Strax väster om området ligger bostadsområden med flerbostadshus och småhus. Öster om området ligger Scantias huvudkontor och verksamheter.

Planområdet består idag av natur.

Området ligger ca 1 km söder om Södertälje centralstation.

Arealen är ca 7 600 kvm.

Markägoförhållanden

Marken ägs av Södertälje kommun.

Natur, vegetation och kulturmiljö

Natur och vegetation

Området består idag av en östsluttning beklädd med stora barr- och lövträd. Området ligger i ett grönstråk som sträcker sig från Ågårderavinen till Stålhamravägen/E4. Enligt skogsvårdsstyrelsens ”Skogens pärlor” så finns det inga skyddsvärda biotoper, natura 2000-områden eller liknande skyddsvärda miljöer inom eller i anslutning till planområdet.

Markbeskaffenhet

Marken består, enligt kommunens webbkarta, av grovmo, sand och grus.

En geoteknisk markundersökning påvisar inga förorenade ämnen, ej heller några onormala grundförhållanden. Utredningen rekommenderar att anläggningen utförs med platta på mark.

Dagvatten

Dagvatten tas omhand lokalt. Infiltrationsmöjligheterna är goda inom området. Kommunens dagvattenledning går strax utanför planområdet.

Fornlämningar

Det finns inga kända fornlämningar inom detaljplaneområdet. Det har tidigare stått ett hus och en lada på platsen.

Störningar och risker

Föroreningar i mark och vatten

Inom planområdet finns inga kända föroreningar.

Farligt gods

E4 och E20 är rekommenderade primära vägar för transport av farligt gods..

Nyköpingsvägen och Genetaleden är upplåtna vägar för farligt gods.

Buller

Området ligger längs Nyköpingsvägen och Genetaleden

Seveso

Scania är klassat som Seveso-anläggning.

Radon

Området ligger inom normalriskområde för radon.

Offentlig och kommersiell service

Området ligger inte inom ett område för kommersiell service. Planområdet ligger ca 850 meter från Saltskogs centrum och ca 1,5 km från Södertälje centrum (gågatan).

Trafik och kommunikationer

Vägtrafik

Genetaleden och Nyköpingsvägen är några av stadens strategiska stråk. Utformningen av korsningen Genetaleden-Nyköpingsvägen är storskalig med många bilkörvägar, refuger och trafiksignaler. 2013 gjordes en trafikräkning som visade att Genetaleden har ca 5500 fordon/dygn och Nyköpingsvägen ca 10800 fordon/dygn. Hastighetsbegränsningen på båda vägarna är 50 km/h vid planområdet.

Genetaleden har en lutning på ca 8% vid planområdet.

Kollektivtrafik

Planområdet ligger i de mer centrala delarna som är väl försörjd av kollektivtrafik. Flera busslinjer trafikerar Nyköpingsvägen precis i anslutning till planområdet. Här stannar busslinje 752, 753, 755, 784, 785 och 789.

Centralstationen ligger ca 1 km från planområdet.

Gång- och cykelväg

Utmed Nyköpingsvägen går ett större gång- och cykelstråk. Cykling sker idag i blandtrafik på Genetaleden.

Enligt cykelplan 2013 planeras en cykelväg på Genetaleden, mellan Nyköpingsvägen och Saltskogsvägen. Syftet är att knyta ihop två befintliga cykelstråk och förbättra kontakten mellan Saltskog och centrala Södertälje.

En spontankoppling finns för gång och cykel mellan Nyköpingsvägen och Genetaleden. Denna koppling är delvis relativt brant och grusad.

Planerade förändringar och konsekvenser

Planförslaget

Planförslaget omfattar en byggnation som syftar till att inrymma en restaurang med möjlighet till drive thru. Byggnadsytan som medges i planen omfattar 600 kvm. Den markanvändning som föreslås är handel.

Förutom själva byggnaden så ingår även vägområde, parkeringsytor och skylt i planförslaget.

Landskap

Den nya byggnaden kommer att vara småskalig och kommer inte påverka landskapsbilden. Skylten som kommer att vara ca 15 meter hög kommer att ligga i höjd med trädtopparna. Skylten kommer att synas eftersom den lyser.

Marken kommer att justeras och murar kommer att anläggas för att klara av höjdskillnaderna inom planområdet.

Hantering av risker och störningar

Föroreningar

Eftersom det inte finns några indikationer på att marken anses vara förorenad ställs inga krav i planförslaget på riskhantering gällande detta.

Buller

Planförslaget anses ej leda till några betydande tillskott vad gäller buller.

Trafik och kommunikationer

Vägtrafik

Planområdet ligger i direkt anslutning till korsningen Genetaleden - Nyköpingsvägen, som har en trafikmängd på ca 11,000 fordon/dygn. Besökare kommer med stor sannolikhet att färdas med motorfordon, vilket kommer generera fler fordonsrörelser än idag och leda till ökad trafikbelastning. Enligt trafikutredningen (TrafikPM, Thyréns 2014-12-10) ökar trafiken med ca 600 fordon/dygn på Genetaleden. Detta kommer inte påverka korsningen Genetaleden/Nyköpingsvägen i större utsträckning.

Målet är att folk väljer att cykla/åka kollektivt/promenera i större omfattning både för hälsan, vår livsmiljö och klimatet.

Trafikutredningar

Två trafikutredningar (McDonald's etablering Nyköpingsvägen - Genetaleden, Trafik-PM, Thyréns 2014-12-10 och Trafikutredning McDonald's - Utformning av in- och utfarter, Thyréns 2015-03-27)) har gjorts för att se hur området påverkas av att en restaurang med drive-thru etablerar sig i anslutning till korsningen Nyköpingsvägen - Genetaleden.

I utredningen har man i huvudsak tittat på trafiksäkerheten, farligt gods, konsekvenser för gång- och cykelnätet och in- och utfartens påverkan på Genetaleden och Nyköpingsvägen.

Bilar som kommer norrifrån på Nyköpingsvägen och ska vidare in på Genetaleden har ett separat högersvängskörfält utan signaler men med väjning. För att minimera risken att bilar som ska in till restaurangen påverkar den intilliggande korsningen rekommenderas en högersvängsficka för trafik som kommer från korsningen Nyköpingsvägen - Genetaleden och ska in till restaurangen. En vänstersvängsficka för trafik till restaurangen från väster på Genetaleden (trafik som kommer ifrån Saltskog mm) rekommenderas för att minimera risken för påkörningsolyckor bakifrån i nedförsläp, speciellt vid halt väglag. Av trafiksäkerhetsskäl kommer en upphöjd gångpassage vid infarten till restaurangen att anläggas för att sänka hastigheten på trafiken som ska in och ut från restaurangen. Utfartsregeln kommer att gälla.

Gång- och cykelväg

En ny gång- och cykelväg projekteras längs med Genetaleden och kommer att ligga på den norra sidan av leden.

I samband med att restaurang etableras på tomten kan man misstänka att en andel av gästerna anländer via buss. Detta leder till att trafiken av gående som korsar Nyköpingsvägen ökar. Troligtvis ökar även gångtrafiken som korsar Nyköpingsvägen på icke anvisat övergångsställe och istället korsar Nyköpingsvägen längre norrut där busshållplatserna finns.

Parkering

Parkering ska lösas inom planområdet.

Seveso

Syftet med Sevesolagstiftningen är att förebygga allvarliga kemikalieolyckor samt att begränsa följderna av sådana olyckor för människors hälsa och miljö.

Med hänsyn till de stora avståndet mellan riskkällor inom Scania och planområde bör påverkan från olycka vid Scania vara mycket begränsad. Någon riskbild med hänsyn till Scanias risker bedöms inte aktuellt planområde medföra.

Den Sevesoklassade delen inom Scania ligger på sådant avstånd från närmaste plandel att det bedöms inte föranleda behov av skyddsåtgärder.

Farligt gods

Avståndet mellan närmaste vägkant och restaurangbyggnad är 20 meter. Restaurangen ligger ca 6 meter högre än Nyköpingsvägen, vilket innebär ett visst skydd mot vissa olyckor.

Förslag till säkerhetshöjande åtgärder:

Områden utomhus inom 25 meter från Nyköpingsvägen ska inte utföras så att de uppmuntrar till stadigvarande vistelse (bl a uteservering)

Utrymning skall vara möjlig från Nyköpingsvägen

Åtgärderna skall formuleras som planbestämmelse på plankartan.

Teknisk försörjning

Dricksvatten, spillvatten (avlopp) och dagvatten

Området kommer att anslutas till det kommunala ledningssystemet.

Dagvatten omhändertas, så långt möjligt, lokalt.

Energi (uppvärmning, elförsörjning etc.)

McDonald´s använder idag all frånluft från publika utrymmen och kök, inklusive frånluften från grillar och fritösers inkanaler, till värmväxling i ventilationsaggregatet.

Det finns möjlighet att ansluta sig till fjärrvärme.

Det finns elledningar i nära anslutning till området.

En transformatorstation skall anläggas i anslutning till området.

Tele

Det finns en teleledning i planområdet.

Avfall och återvinning

Avfallshanteringen i kommunen sköts av Telge återvinning. I det fall upphämningsplatser för avfall uppförs på platser där vändplan krävs ska dessa uppföras med en diameter på 21 meter (inklusive överhäng).

Genomförande av planförslaget

Organisatoriska frågor

Tidplan

Samråd 4 kv 2015

Granskning sommaren 2016

Antagande våren 2017

Genomförandetid

Detaljplanens genomförandetid är fem (5) år från den dag planen vinner laga kraft.

Under genomförandetiden har fastighetsägaren en garanterad rätt att bygga i enlighet med planen. Detaljplanen ska inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla. Men den kan då ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning (för exempelvis förlorad byggrätt).

Markägoförhållanden

Planområdet omfattar del av fastigheterna Mariekälla 1:1, Kolpenäs 1:1 och Saltskog 1:2, som ägs av Södertälje kommun.

Ansvarsfördelning

Exploatören ansvarar för all utbyggnad inom kvartersmark.

Huvudmannaskap

Södertälje kommun är huvudman för allmän plats inom planområdet. Telge Nät AB är huvudman för det allmänna vatten-, spillvatten- och dagvattennätet fram till förbindelsepunkt vid fastighetsgräns.

Avtal

Intentionsavtal

Ett intentionsavtal, daterat 2014-02-12 och 2014-04-03, har upprättas mellan Svenska McDonald's AB och Södertälje kommun.

Avtal

Parallellt med det fortsatta planarbetet kommer ett köpeavtal att upprättas mellan Södertälje kommun och Exploatören som reglerar det fysiska genomförandet av detaljplanen t ex utbyggnad av anläggningar och överlåtelse av marken. Avtalet kommer även att reglera genomförandeansvar och ekonomiska frågor.

Ledningsrättsavtal

Ledningsrättsavtal tecknas i den mån de behövs på initiativ av respektive ledningsägare.

Upplåtelseformer

Ny fastighet kommer att bildas genom avstyckning från fastigheten Mariekälla 1:1 och en fastighetsreglering från Saltskog 1:2 till styckningslotten.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Exploatören bekostar upprättandet av detaljplanen, samt nödvändiga utredningar för planens genomförande i enlighet med upprättat plankostnadsavtal.

Genomförande

Utbyggnaden inom kvartersmark inklusive parkeringsanläggningar, utbyggnad av VA-ledningsnät, samt vägar inom kvartersmark ansvarar exploatören för. Ombyggnad av befintlig väg, Genetaleden, krävs för att klara exploateringen och möjliggöra trafiksäkra infarter samt ändra dragning för den nya gång- och cykelvägen. Gc-väg, ändring av Genetaleden, trafiksäkerhetsåtgärder längs Nyköpingsvägen, mm regleras i kommande avtal mellan kommunen och exploatören.

Anslutningsavgifter

Exploatören betalar anslutningsavgifter för vatten, spillvatten, dagvatten och el etc. enligt gällande taxa, eller enligt särskild träffad överenskommelse med ledningsägarna.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Södertälje kommun äger Mariekälla 1:1, Kolpenäs 1:1 och Saltskog 1:2.

Kommunen ansöker och bekostar förrättning för avstyckning från Mariekälla 1:1 samt fastighetsreglering från Kolpenäs 1:1 och Saltskog 1:2 till styckningslotten.

Servitut och ledningsrätt

Inga servitut finns och inga nya servitut föreslås inom planområdet.

Det finns teleledningar som går genom området. Flytt av ledningar bekostas av ledningshavaren.

Tekniska frågor

Vägar

Befintlig väg, Genetaleden, ska fortsättningsvis försörja området. Vägen kommer att smalnas av för att ge utrymme till gc-väg och infartsfiler till planområdet.

Parkering

All parkering till restaurangen ska lösas inom kvartersmark.

Energiförsörjning

El-nät finns öster om planområdet.

Tekniska utredningar

En geoteknisk undersökning avseende markförhållanden och eventuella markföroreningar planeras att utföras i samband med granskningstillfället.

Vatten- och spillvatten (avlopp)

Området ska förses med kommunalt vatten och avlopp.

Dagvatten

Dagvatten skall, så långt möjligt, lösas lokalt.

Medverkande tjänstemän

Christina Svartsjö

Planarkitekt

Bengt Larsson

Exploateringsingenjör

Anders Eklind

Utredningsingenjör (Trafik)

Per Bråmås

Gatu- och trafikingenjör

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Planenheten

Andreas Klingström

Bengt Lindskog

Planchef

Arkitekt

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

2014-00802-214

Detaljplan för del av Mariekälla 1:1

McDonald's, inom Mariekälla

i Södertälje

Upprättad 2017-03-15

Beslut

2014-09-30 § 179 Stadsbyggnadsnämnden gav samhällsbyggnadskontoret i uppdrag att upprätta en detaljplan för bl a del av Mariekälla 1:1.

2015-09-29 § 151 Stadsbyggnadsnämnden gav samhällsbyggnadskontoret i uppdrag att skicka ut detaljplanen på samråd.

Planen har även varit ute för granskning.

Hur granskningen bedrivits

Detaljplanen har varit ute på granskning fram till och med den 30 augusti 2016. Efter Granskningsförfarandet har en omfattande Riskanalys gjorts. Plankartan och beskrivningen har i vissa delar reviderats.

Samtliga tjänsteskrivelser och yttranden finns i sin helhet i arkivet på samhällsbyggnadskontoret.

Inkomna yttranden med kommentarer

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har synpunkter gällande säkerhetsavståndet mellan planområdet och led för transporter av farligt gods, avstånd till Seveso-anläggning samt de geotekniska förhållandena.

Hälsa och säkerhet

Farligt gods.

Kommunen har gjort bedömningen att det inte behövs några åtgärder för att minska riskerna från transporter av farligt gods på Nyköpingsvägen och Genetaleden

Scanias anläggning klassas som Seveso-anläggning samt farlig verksamhet, vilket ställer särskilda krav på säkerhet och tillsyn. Restaurangverksamhet, är exempel på markanvändning, som kräver skyddsavstånd.

Länsstyrelsen delar inte kommunens bedömning. Planhandlingarna behöver kompletteras med en utredning Riskreducerande skyddsåtgärder kan komma att behövas.

Geoteknik

Kommunen behöver förtydliga planhandlingarna beträffande de geotekniska förhållandena. Eventuell risk för ras eller skred behöver förtydligas.

Behovsbedömning

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan.

Kommentar:

Se Brandskyddslagets Riskanalys.

Farligt gods:

Avståndet mellan närmaste väggkant och restaurangbyggnad är 20 meter. Restaurangen ligger ca 6 meter högre än Nyköpingsvägen, vilket innebär ett visst skydd mot vissa olyckor.

Förslag till säkerhetshöjande åtgärder:

Områden utomhus inom 25 meter från Nyköpingsvägen ska inte utföras så att de uppmuntrar till stadigvarande vistelse (bl a uteservering)

Utrymning skall vara möjlig från Nyköpingsvägen.

Föreslagna åtgärder bedöms ha en tillräcklig reducerande effekt.

Åtgärderna skall formuleras som planbestämmelse på plankartan.

Seveso- anläggning:

Syftet med Sevesolagstiftningen är att förebygga allvarliga kemikalieolyckor samt att begränsa följderna av sådana olyckor för människors hälsa och miljö.

Med hänsyn till de stora avståndet mellan riskkällor inom Scania och planområde bör påverkan från olycka vid Scania vara mycket begränsad. Någon riskbild med hänsyn till Scanias risker bedöms inte aktuellt planområde medföra.

Den Sevesoklassade delen inom Scania ligger på sådant avstånd från närmaste plandel att det bedöms inte föranleda behov av skyddsåtgärder.

Geoteknik: En markundersökning påvisar inga förorenade ämnen, ej heller några onormala grundförhållanden. Utredningen rekommenderar att anläggningen utförs med platta på mark.

Beskrivningen kompletteras beträffande geoteknik, farligt gods och Seveso.

Plankartan revideras.

Trafikverket

Inget att erinra.

Trafikförvaltningen

Trafikförvaltningen vill lyfta att den typ av verksamhet som planeras inte är förenlig med den stadsmiljö som man avser skapa i området samt att den inte tillvaratar platsens centrala och därav goda kollektivtrafikläge.

Trafikförvaltningen är frågande till valet av drive-thru anläggningens läge.

Lokalisering av drive-thru är normalt i närheten av trafikplatser och perifera lägen som är bilintensiva.

Trafikförvaltningen ifrågasätter trafikutredningen. Det råder redan idag framkomlighetsproblem på platsen. Genetaledens lutning på 8% överstiger maximal lutning för bussar.

Trafikförvaltningen kan inte ställa sig positiv till planens syfte i detta läge.

Kommentar:

Samhällsbyggnadskontoret är medvetet om dagens situation.

Se Planbeskrivningen sid 8

Miljönämnden

Tillstyrker granskningsförslaget

Södertörns brandförsvarsförbund

Riskbedömningen.

Se kommentar till Länsstyrelsens yttrande

Telge Nät

Hur skall dagvattnet tas omhand.

Kommentar: Enligt Geosigmas geotekniska utredning är infiltrationsmöjligheterna goda inom området.

Lantmäterimyndigheten

Inga synpunkter

Ställningstagande/Sammanfattning

Plankartan och beskrivningen revideras enligt ovan.

Detaljplanen förs vidare för antagande

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Planenheten

Andreas Klingström

Planchef

Bengt Lindskog

Arkitekt

Risikanalys

Detaljplaner för kv Löjan och kv Mariekälla

Underlag till detaljplan

2017-02-24

Dokumenttyp: Riskanalys
Uppdragsnamn: Detaljplaner för kv Löjan och kv Mariekälla
Södertälje kommun
Uppdragsnummer: 109920
Datum: 2017-02-24
Status: Underlag till detaljplan
Uppdragsledare: Rosie Kvål
Handläggare: Rosie Kvål
Tel: 08-588 188 84
E-post: rosie.kval@brandskyddslaget.se
Uppdragsgivare: Södertälje kommun

Datum	Egenkontroll	Internkontroll	Revidering avser
2017-02-24	RKL	LSS	Första versionen

Sammanfattning

Planarbete har påbörjats för två detaljplaner söder om Södertälje Centrum utmed Nyköpingsvägen. Planerna omfattar en McDonalds-restaurang inom fastigheten Mariekälla 1:1 och ändring från industri till skola inom del av fastigheten Löjan 20. De båda planområdena ligger ca 300 meter från varandra. I närområdet finns fler riskkällor i form av Nyköpingsvägen med transporter av farligt gods, Scania som är en Sevesoanläggning samt en bensinstation i direkt anslutning till planområde Löjan 20. Nyköpingsvägen är inte klassad som en transportled för farligt gods men det förekommer sådana transporter på vägen. Avståndet till hantering av farliga ämnen inom Scania är 200 meter eller mer. Till Nyköpingsvägen är det 20 meter från McDonalds, 8 meter till befintlig verksamhet inom Löjan 20 samt 50 meter till skolverksamhet inom Mariekälla 1:1.

Med anledningen av närheten till möjliga riskkällor har Brandskyddslaget fått i uppdrag av Södertälje kommun att utreda riskerna i området i samband med planprocessen för båda detaljplanerna.

Syftet med riskanalysen är att undersöka lämpligheten med aktuella planförslag genom att utvärdera vilka risker som människor inom de aktuella områdena kan komma att utsättas för samt i förekommande fall föreslå hur risker ska hanteras så att en acceptabel säkerhet uppnås.

Analysen omfattar endast plötsliga och oväntade händelser med akuta konsekvenser för liv och hälsa för människor som vistas inom det studerade området. I analysen har hänsyn inte tagits till långsiktiga effekter av hälsofarliga ämnen, buller eller miljöfarliga utsläpp.

Trafikanter på omgivande vägar eller personal i Scantias anläggning omfattas inte av analysen.

En inventering har gjorts av identifierade riskkällor och förekomst av hantering och transport av farliga ämnen. Antalet transporter på Nyköpingsvägen är relativt begränsat och bedöms huvudsakligen utgöras av leveranser till den intilliggande bensinstationen samt styckegods till/från andra verksamheter. Leveranser till Scania passerar inte förbi aktuella planområden på Nyköpingsvägen. Transporter från Scania (dvs. färdiga leveranser) kan eventuellt förekomma på Nyköpingsvägen. En kvalitativ bedömning har gjorts av möjliga olycksrisker vid respektive riskkälla. Resultatet av bedömningen är att risknivån i området är relativt låg och att gällande skyddsavstånd följs med undantag för den befintliga verksamheten inom Löjan 20 som ligger för nära bensinstationens centralpåfyllnadsplats. Bedömningen är trots den låga risknivån att den befintliga verksamheten inom Löjan 20 och den planerade restaurangen inom Mariekälla 1:1 kan behöva viss anpassning med hänsyn till transporter med farligt gods på Nyköpingsvägen. Med anledning av detta föreslås nedan säkerhetshöjande åtgärder.

Vid **ny** bebyggelse inom **Löjan 20** rekommenderas att följande åtgärder vidtas:

- Områden utomhus inom 25 meter från Nyköpingsvägen ska inte utföras så att de uppmuntrar stadigvarande vistelse.
- Utrymning ska vara möjlig bort från Nyköpingsvägen samt Statoil.
- Nya byggnader placeras minst 25 meter från centralpåfyllnadsplats vid Statoil.

Vid **ny** bebyggelse inom **Mariekälla 1:1** rekommenderas att följande åtgärder vidtas:

- Områden utomhus inom 25 meter från Nyköpingsvägen ska inte utföras så att de uppmuntrar stadigvarande vistelse (omfattar bl a uteserveringar).
- Utrymning ska vara möjlig bort från Nyköpingsvägen.

Observera att ovanstående åtgärder endast utgör förslag och det är upp till kommunen/projektet att ta beslut om åtgärder. För att säkerställa att ovanstående åtgärder vidtas krävs att dessa utformas som planbestämmelser i detaljplanen. De åtgärder som man beslutar om ska formuleras som planbestämmelser på ett sådant sätt att de är förenliga med **Plan- och bygglagen (2010:900)**. Vid formulering av planbestämmelser är det viktigt att funktionen i åtgärden bevakas och får ett juridiskt skydd. Det är lika viktigt att inte låsa fast sig vid en viss teknik eller ett specifikt material eftersom det kan dröja flera år innan planen realiserar.

Med hänsyn till den uppskattade risknivån inom studerade planområden bedöms de föreslagna åtgärderna ha en tillräcklig riskreducerande effekt.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
1. INLEDNING	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte.....	6
1.3 Omfattning.....	6
1.4 Internkontroll.....	6
1.5 Förutsättningar.....	6
2. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV OMRÅDET	9
2.1 Områdesbeskrivning.....	9
2.2 Planerad bebyggelse.....	10
3. RISKINVENTERING	13
3.1 Allmänt.....	13
3.2 Scania.....	14
3.3 Verksamheter inom Löjan 20.....	15
3.4 Transporter med farligt gods.....	16
4. INLEDANDE RISKANALYS	19
4.1 Metodik.....	19
4.2 Identifiering av olycksrisker.....	19
4.3 Kvalitativ uppskattning av risk.....	19
4.4 Slutsats inledande riskanalys.....	22
5. SÄKERHETSHÖJANDE ÅTGÄRDER	23
5.1 Allmänt.....	23
5.2 Diskussion kring åtgärder.....	23
5.3 Förslag till säkerhetshöjande åtgärder – sammanställning.....	24
6. REFERENSER	26

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Planarbete har påbörjats för två detaljplaner söder om Södertälje Centrum utmed Nyköpingsvägen. Planerna omfattar en McDonalds restaurang inom fastigheten Mariekälla 1:1 och ändring från industri till skola inom del av fastigheten Löjan 20. För Löjan 20 har tidigare en inledande riskanalys genomförts /1/.

På andra sidan Nyköpingsvägen samt söder om aktuella områden bedriver Scania verksamhet. Anläggningen är klassad utifrån Sevesolagstiftningen, den lägre graden. I anslutning till planområdet för Löjan 20 finns en bensinstation. Det kan även förekomma transporter med farligt gods på Nyköpingsvägen och Genetaleden som ligger i anslutning till de områden som studeras. Vägarna är dock inte klassade som transportleder för farligt gods.

Med anledningen av närheten till möjliga riskkällor har Brandskyddslaget fått i uppdrag av Södertälje kommun att fördjupa utredningen om riskerna i området i samband med planprocessen för båda detaljplanerna.

1.2 Syfte

Syftet med riskanalysen är att undersöka lämpligheten med aktuella planförslag genom att utvärdera vilka risker som människor inom de aktuella områdena kan komma att utsättas för samt i förekommande fall föreslå hur risker ska hanteras så att en acceptabel säkerhet uppnås.

1.3 Omfattning

Analysen omfattar endast plötsliga och oväntade händelser med akuta konsekvenser för liv och hälsa för människor som vistas inom det studerade området. I analysen har hänsyn inte tagits till långsiktiga effekter av hälsofarliga ämnen, buller eller miljöfarliga utsläpp.

Trafikanter på omgivande vägar eller personal i Scantias anläggning omfattas inte av analysen.

1.4 Internkontroll

Riskanalysen omfattas av Brandskyddslagets kvalitetsledningssystem som innebär att en annan konsult i företaget har genomfört en övergripande granskning av rimligheten i de bedömningar som gjorts och de slutsatser som dragits (internkontroll). Signatur i kolumnen för internkontroll på sidan 2 bekräftar kontrollen.

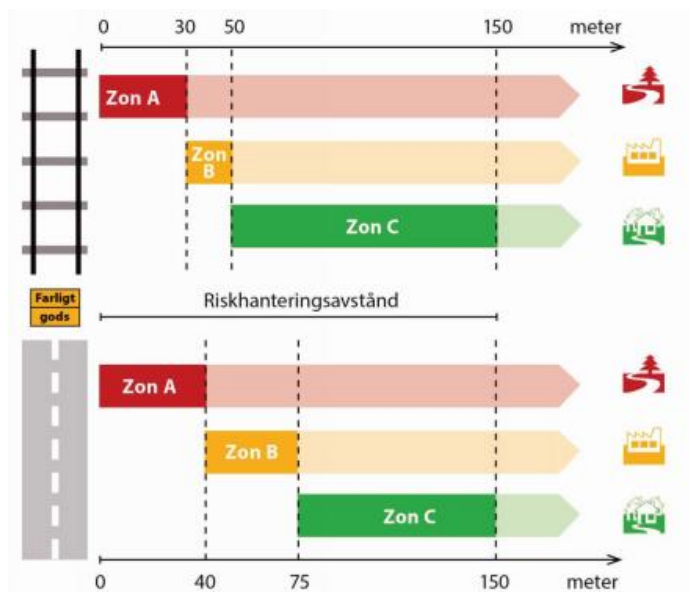
1.5 Förutsättningar

1.5.1 Riskhänsyn vid ny bebyggelse

Ett flertal olika lagar reglerar när riskanalyser skall utföras. Enligt Plan- och bygglagen (2010:900) skall bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till boendes och övrigas hälsa. Sammanhållen bebyggelse skall utformas med hänsyn till behovet av skydd mot uppkomst av olika olyckor. Översiktsplaner skall redovisa riskfaktorer och till detaljplaner ska vid behov en miljökonsekvensbeskrivning tas fram som redovisar påverkan på bland annat hälsa. Utförande av miljökonsekvensbeskrivning regleras i Miljöbalken (1998:808).

Länsstyrelsen i Stockholms Län har tagit fram riktlinjer för hur risker från transporter med farligt gods på väg och järnväg ska hanteras vid exploatering av ny bebyggelse /2/. Syftet med riktlinjerna är att ge vägledning och underlätta hanteringen av riskfrågor. Länsstyrelsen anser att möjliga risker ska studeras vid exploatering närmare än 150 meter från en riskkälla. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på hur riskbilden ser ut för det aktuella planförslaget.

I riktlinjerna presenterar Länsstyrelsen riktlinjer för skyddsavstånd till olika verksamheter. Dessa rekommendationer redovisas i figur 1.1.

Rekommenderad markanvändning inom respektive zon

Zon A	Zon B	Zon C
G Drivmedelsförsörjning (obemannad)	E Tekniska anläggningar	B Bostäder
L Odling och djurhållning	G Drivmedelsförsörjning (bemannad)	C Centrum
P Parkering (ytparkering)	J Industri	D Vård
T Trafik	K Kontor	H Detaljhandel
	N Friluftsliv och camping	O Tillfällig vistelse
	P Parkering (övrig parkering)	R Besöksanläggningar
	Z Verksamheter	S Skola

Figur 1.1. Rekommenderade skyddsavstånd till olika typer av markanvändning /2/.

Avstånden i figuren mäts från närmaste väggkant respektive närmaste spårmitt.

Länsstyrelsen anger i sina riktlinjer generellt att skyddsavstånd är att föredra framför andra skyddsåtgärder. Vid korta avstånd lägger Länsstyrelsen större vikt vid konsekvensen av en olycka än frekvensen av olyckan.

För ny bebyggelse inom redovisade skyddsavstånd behöver en riskutredning göras som undersöker om planförslaget är lämpligt och vilka eventuella skyddsåtgärder som behövs.

Intill primära transportleder för farligt gods rekommenderas ett skyddsavstånd på minst 25 meter. Vid ny bebyggelse inom 30 från vägen ska åtgärder vidtas, oavsett risknivå.

Rekommendationen är även vid sekundära transportleder att 25 meter ska lämnas bebyggelsefritt. Avsteg kan dock vara möjligt i särskilda fall. Avsteg kan dock vara möjligt i särskilda fall. Det gäller i så fall de fall där det går få transporter och/eller de olyckor som kan inträffa endast kan få allvarliga konsekvenser inom ett kort avstånd.

Riktlinjerna avser huvudsakligen rekommenderade transportleder. Länsstyrelsen anger dock att risker med farligt gods ska beaktas om det är sannolikt att farligt gods kommer att transporteras i närheten av det aktuella planområdet – oavsett om transportleden är rekommenderad eller inte. Detta gäller exempelvis transportvägar till bensinstationer eller industriområden.

För ny bebyggelse intill bensinstationer gäller Länsstyrelsens riktlinjer från 2000 /3/. Dessa innebär att 25 meter närmast bensinstationen bör lämnas bebyggelsefritt. Tät kontorsbebyggelse kan placeras på 25 meters avstånd och sammanhållen bostadsbebyggelse eller personintensiv verksamhet kan tillåtas på 50 meters avstånd.

1.5.2 Sevesolagstiftningen

För att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor för människor och miljö har EU antagit det så kallade Sevesodirektivet.

I Sverige är direktivet infört genom Sevesolagstiftningen, som omfattar lagen (1999:381) förordningen (2015:236) och föreskrifterna (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, samt miljöbalken (1998:808), lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och plan- och bygglagen (2010:900).

Sevesolagstiftningen ålägger verksamheter med hantering av vissa mängder farliga ämnen att bland annat identifiera och analysera de olycksrisker som föreligger och presentera detta i en säkerhetsrapport eller i ett handlingsprogram. Verksamheterna ska även vidta åtgärder för att förebygga och begränsa möjliga olyckshändelser.

Syftet med Sevesolagstiftningen är att förebygga allvarliga kemikalieolyckor samt att begränsa följderna av sådana olyckor för människors hälsa och miljön.

1.5.3 Övrig lagstiftning

Förutom ovanstående lagar och riktlinjer förekommer ytterligare ett antal lagar och föreskrifter avseende risk och säkerhet som kan vara relevanta i planärenden. Dessa berör i första hand hantering och rutiner för olika typer av riskkällor som kan vara värda att beakta. Exempelvis så ger Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ut föreskrifter för hantering av olika brandfarliga och explosiva ämnen.

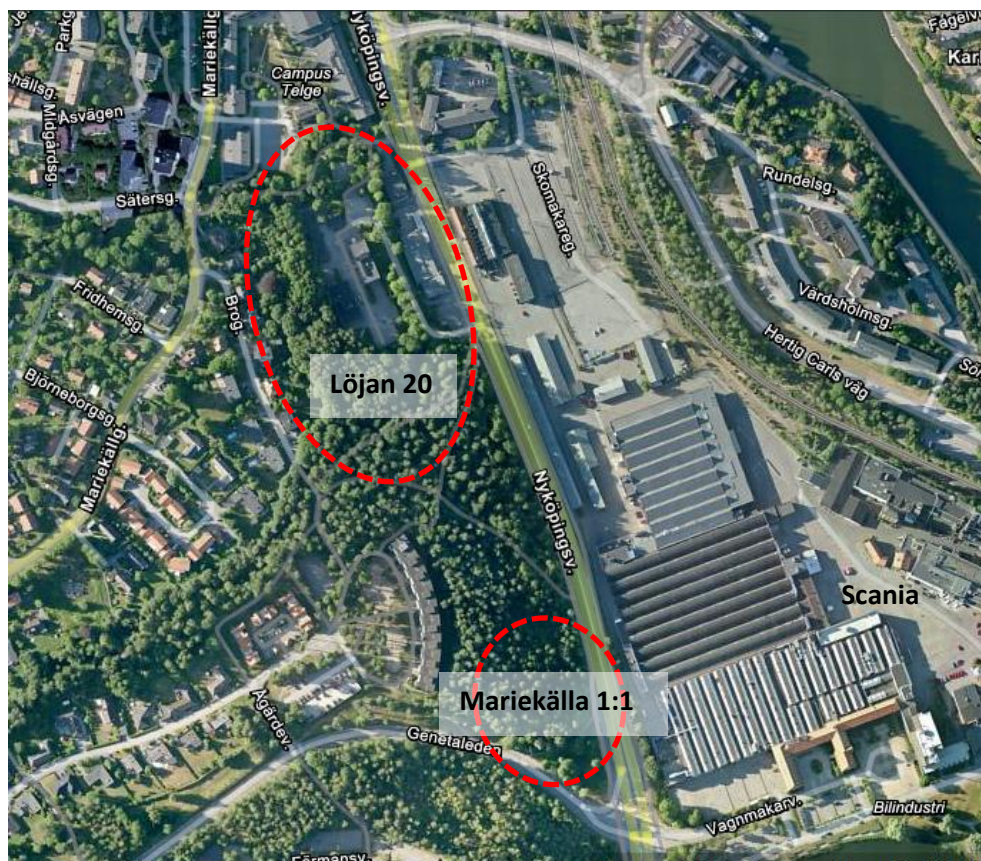
Vidare hanterar Lag (2003:778) om skydd mot olyckor olika verksamheters ansvar för att upprätthålla ett tillfredsställande skydd mot olyckor. En konsekvens av denna lag som kan vara av särskilt intresse i planärenden är om det i anslutning till planområdet finns anläggningar vilka klassas som "farliga verksamheter" enligt kap 2:4 i denna lag. Sådana verksamheter är ålagda att vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa olyckor och de är även skyldiga att analysera risker och påverkan på närområdet.

2. Översiktlig beskrivning av området

2.1 Områdesbeskrivning

De aktuella planområdena ligger i Södertälje kommun ca 1 km söder om Södertälje Centrum. De ligger båda väster om Nyköpingsvägen och norr om Genetaleden (se figur 2.1).

Figur 2.1. Lokalisering av studerade planområden.

Löjan 20 består idag i huvudsak av naturmark. Inom området finns även en skola samt en verksamhetsbyggnad. Den delen av planområdet där skolan är placerad ligger betydligt högre än Nyköpingsvägen. Mariekälla 1:1 består enbart av naturmark och är relativt kuperat.

2.1.1 Omgivande planer

I aktuella planområdens närhet pågår ytterligare planarbeten (se figur 2.2). Dessa redovisas kortfattat nedan:

- **Del av Kolpenäs 1:1 m fl:** ny bebyggelse av småindustri, handel, kontor och parkeringshus mellan Nyköpingsvägen och Skomakargatan i höjd med Löjan 20. Redovisas med gul cirkel i figur 2.2.
- **Del av Kolpenäs 1:1 och Södra 1:2 (Tingsrätten):** omfattar byggnad för tingsrätt norr om Kolpenäs 1:1 m fl. Redovisas med blå cirkel i figur 2.2.

Ingen av de aktuella detaljplanerna bedöms innebära någon direkt riskpåverkan mot studerade planområden. Småindustri kan innebära viss riskfylld verksamhet, men omfattar normalt hantering av kemikalier i begränsad omfattning. Verksamheterna bedöms inte heller innebära någon betydande förändring i persontätheten i området och bedöms därmed inte heller påverka samhällsrisken i någon större omfattning.

Figur 2.2. Andra planområden i omgivningen.

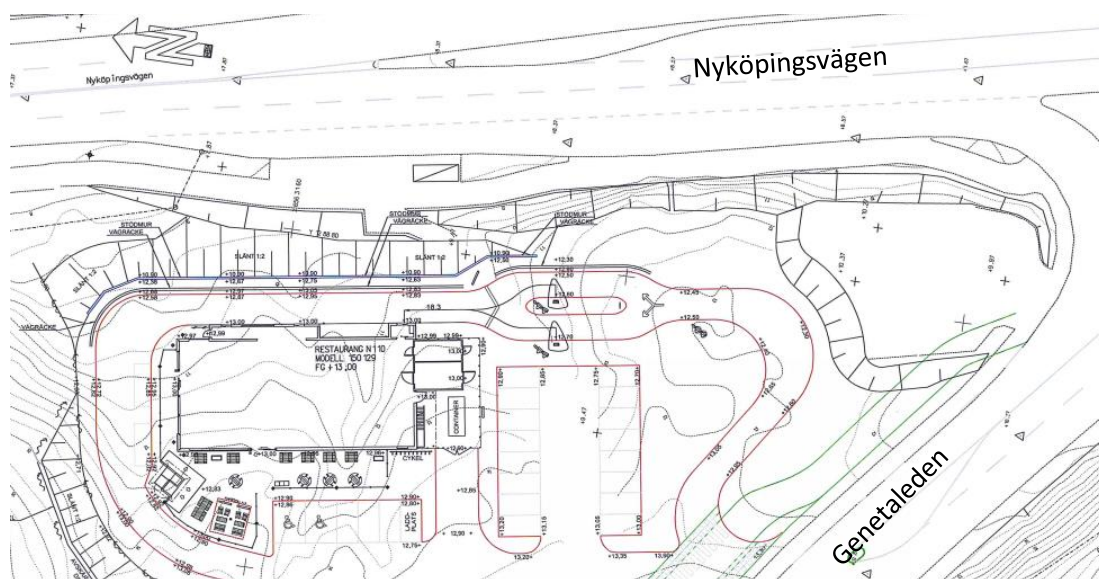
2.2 Planerad bebyggelse

2.2.1 Mariekälla 1.1

Planområdet ligger norr om korsningen Genetaleden och Nyköpingsvägen (se figur 2.1) och omfattar del av fastigheterna Mariekälla 1:1, Kolpenäs 1:1 och Saltskog 1:2. Detaljplanen möjliggör en McDonalds restaurang på 600 kvm. Restaurangen planeras med drive-thru del och restaurangbyggnad närmast Nyköpingsvägen. Det kortaste avståndet mellan byggnad och väggkant (fil som svänger mot Genetaleden) är ca 20 meter. Uteservering planeras väster om byggnaden (se figur 2.3).

Planområdet ligger 4-5 meter högre än Nyköpingsvägen.

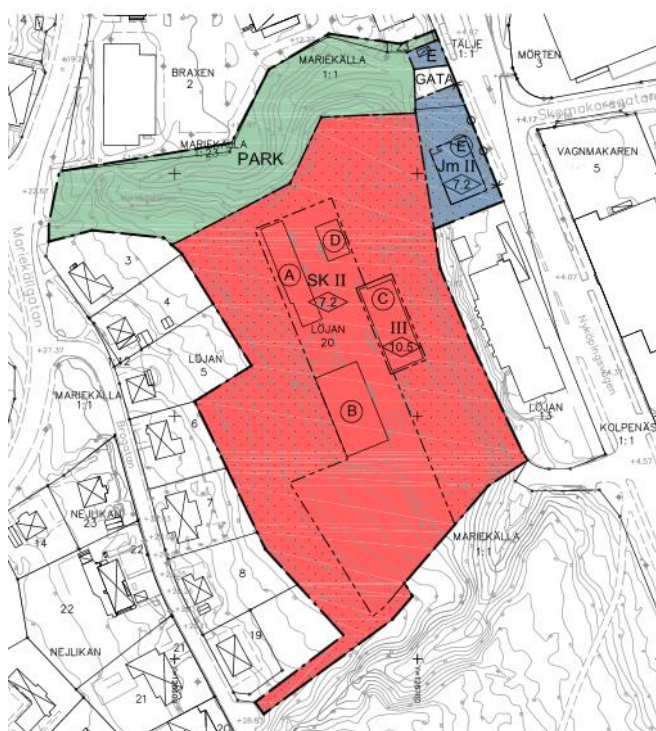

Figur 2.3. Illustration McDonalds inom Mariekälla 1:1 (Terra Konsult AB, förhandskopia 2016-06-17).

2.2.2 Löjan 20

Planområdet ligger mellan Brogatan och Nyköpingsvägen, söder om Campus Telge (se figur 2.1). Planområdet omfattar fastigheten Löjan 20 som idag är planlagd som industriområde. Södertälje friskola (årskurs F-9) har idag tillfälligt bygglov i befintliga byggnader. Skolans område ligger ca 10 meter högre än Nyköpingsvägen.

I figur 2.4 redovisas planförslaget som innebär att skolan permanentas och att den befintliga verksamheten invid Nyköpingsvägen kvarstår. Den inrymmer idag småföretag. Den norra delen av planområdet planläggs som naturmark.

Figur 2.4. Planförslag daterat 2016-06-27.

3. Riskinventering

3.1 Allmänt

Inledningsvis görs en inventering av riskkällor i anslutning till det studerade området. Riskinventeringen omfattar de riskkällor (transportleder för farligt gods, järnvägar, verksamheter som hanterar farligt gods) som kan innebära plötsliga och oväntade olyckshändelser med konsekvens för det aktuella området. Utifrån gällande riktlinjer (se avsnitt 1.5.1) avgränsas inventeringen till riskkällor inom 150 meter från planområdet.

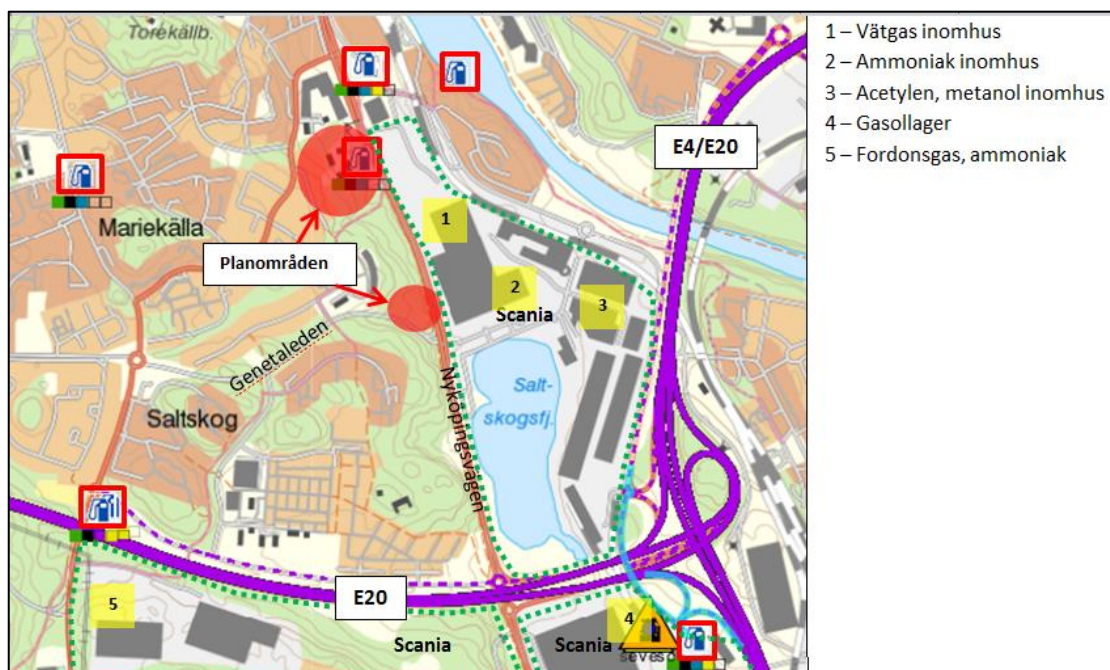
Riskkällorna beskrivs och förekommande hantering/transport av farliga ämnen kartläggs och redovisas. Inventeringen utgör grunden för den fortsatta analysen.

I den övergripande riskanalysen för Löjan 20 /1/ identifierades följande riskkällor:

- Scania
- Bensinstation (Statoil 1-2-3) inom fastigheten Löjan 20 men utanför planområdet
- Meca bilverkstad inom fastigheten Löjan 20 men utanför planområdet
- Nyköpingsvägen med transporter av farligt gods

Ytterligare riskkällor är Mariekällsgatan och Genetaleden, väster om Löjan 20 respektive söder om planområdet för Mariekälla 1:1. Det kan förekomma transporter med farligt gods på dessa vägar, men de är inte klassade som transportleder för farligt gods.

I Figur 3.1 redovisas identifierade riskkällor.

Figur 3.1. Identifierade riskkällor. Lila vägsträckor utgör transportleder för farligt gods, bensinpump med röd rektangel runt utgör bensinstationer, grönprickig linje markerar Scantias område och gula numreringar visar riskkällor inom Scantias område. (Underliggande kartmaterial hämtat från Länsstyrelsens WebbGis /4/).

Identifierade riskkällor redovisas i kommande avsnitt.

3.2 Scania

Scania har bedrivit verksamhet i Södertälje sedan 1800-talet. Vid anläggningen har Scania sitt huvudkontor. Totalt arbetar ca 11 500 personer vid anläggningen. Verksamheten omfattar forskning och utveckling, produktion och montering. Vid anläggningen finns bland annat laboratorier, en 12 km lång provbana, gjuteri och montering. I gjuteriet gjuts cylinderhuvuden till motorer och cylinderblock. Monteringen omfattar montering av motorer, växellådor och chassin.

Vid anläggningen hanteras stora mängder brännbar gas samt även brännbara vätskor och giftig gas. Ämnena hanteras dels i forskningssyfte, för att fylla färdigmonterade lastbilar samt som bränsle till härdugnarna. Hanteringen av gasol är så omfattande att anläggningen är klassad som en Sevesoanläggning, den lägre kravnivån.

I figur 3.1 redovisas platser för hantering av farliga ämnen inom de delar av Scantias område som ligger i studerade planområdes närhet (se gula numrerade markeringar). I tabell 3.1 görs en beskrivning av den markerade hanteringen. I tabellen redovisas även Scantias egen konsekvensbedömning av möjligheten till påverkan mot omgivningen utanför Scantias anläggning /5/.

Tabell 3.1. Hantering av farliga ämnen i närområdet.

Numrering i figur 3.1	Hanterade ämnen	Kommentar	Avstånd plan-område hantering	Konsekvensbedömning /5/
1	Vätgas	Två flaskpaket som förvaras i container utomhus. Leds via fast ledningssystem in i byggnaden där hantering av gasen sker. Evakueringsledning finns på taket till byggnaden.	Mariekälla: 250 m Löjan: 200 m	Bedöms inte kunna bidra till en allvarlig kemikalieolycka.
2	Ammoniak, vattenfri	Används som köldmedia i kylmaskinrum. Slutet system. Totalt 600 kg	Mariekälla: 250 Löjan: 450 m	Vid utsläpp via säkerhetsledning på tak kan omgivningen drabbas. Olycka bedöms som mycket osannolik.
3	Acetylen, metanol	Förvaring av acetylen (2+2 flaskpaket) och metanol (25 m ³) utomhus	Mariekälla: 550 m Löjan: 750 m	Bedöms inte kunna bidra till en allvarlig kemikalieolycka.
4	Gasollager	Kondenserad gasol lagras i cistern om 300 m ³ utomhus. Leds via ledningssystem till förbrukningsställe. Fast sprinklersystem för att kyla cisternen finns.	Mariekälla: 900 m Löjan: > 1 km	Om tredje person skadas är det sannolikt att denne vistas på närmaste väg (Verkstadsvägen, avstånd 50 m). Scenarier där omgivningen påverkas bedöms som mycket osannolika.
5	Fordongas, ammoniak	Två flak med fordongas utomhus.	Mariekälla: > 1 km Löjan: > 1 km	Bedöms inte kunna bidra till en allvarlig kemikalieolycka.

Enligt uppgift från Scania /6/ så kommer allt gods in via godsmottagningen. Denna är placerad vid Verkstadsvägen, söder om E20. Leveranser till de delar som ligger i höjd med studerade planområden sker därmed sannolikt på Verkstadsvägen och Hertig Carls väg och passerar således inte aktuella planområden på väg till leveransstället. Leveranserna kan eventuellt köra via Nyköpingsvägen när de åker från området. De medför i sådant fall tomma gasflak eller tomma tankbilar. Samleveranser av styckegods kan sannolikt förekomma till andra verksamheter, vilket innebär att transporter med styckegods på väg från Scania kan förekomma på Nyköpingsvägen förbi de studerade områdena.

3.3 Verksamheter inom Löjan 20

3.3.1 Statoil 1-2-3

Inom fastigheten Löjan 20, men utanför planområdet, har Statoil en obemannad drivmedelsstation. Vid stationen säljs drivmedel i form av diesel, etanol och bensin. Det finns ett mätarskåp (pump) vid stationen.

Lossningsplatsen ligger i anslutning till mätarskåpet (se figur 3.2).

Enligt uppgift i den övergripande analysen för planområdet /1/ säljs årligen ca 1 miljon liter drivmedel vid stationen. En uppskattning i den övergripande analysen är att fördelningen mellan de olika drivmedlen är 2 % etanol, 60 % bensin och 38 % diesel och att leveranser sker ca 2 gånger per månad.

Avståndet mellan mätarskåp och närmaste skolbyggnad inom planområdet är 50 meter. Avståndet till befintlig verksamhet utmed Nyköpingsvägen inom planområdet är 20 meter.

Figur 3.2. Statoil och Meca sett från Nyköpingsvägen (källa: Google Maps).

3.3.2 Meca

Invid Statoil, nedanför skolområdet, finns en Meca bilverkstad och försäljning (se figur 3.2). Vid bilverkstaden hanteras sannolikt brandfarlig vara i form av oljor, gasflaskor och liknande. Huvudsakligen i form av styckegods. All hantering sker inomhus.

Avståndet mellan verkstad och skolbyggnad inom planområdet är som minst ca 30 meter. Avståndet till befintlig verksamhet utmed Nyköpingsvägen inom planområdet är 30 meter.

3.4 Transporter med farligt gods

3.4.1 Allmänt

I studerade planområdets närhet sker transporter med farligt gods på lokalgator till lokala verksamheter. Vägar där det förekommer transporter med farligt gods enligt den övergripande analysen /1/ är Nyköpingsvägen. Det anges även att transporter med farligt gods kan förekomma på Mariekällsgatan och Genetaleden.

3.4.2 Farligt gods

Farligt gods är en vara eller ett ämne med sådana kemiska eller fysikaliska egenskaper att de i sig själv eller kontakt med andra ämnen, t.ex. luft eller vatten, kan orsaka skada på människor, djur och miljö eller påverka transportmedlets säkra framförande. Farligt gods delas in i klasser (riskkategorier) utefter de egenskaper ämnet har. De olika ämnesklasserna delas i sin tur in i underklasser.

I tabell 3.2 redovisas de olika klasserna samt typ av ämnen.

Tabell 3.2. Farligt gods indelat i olika klasser enligt ADR.

Klass	Ämne	Beskrivning
1	Explosiva ämnen	Sprängämnen, tändmedel, ammunition, krut, fyrverkerier etc.
2	Gaser	2.1. Brandfarliga gaser (acetylen, gasol etc.) 2.2- Icke brandfarliga, icke giftiga gaser (kväve, argon etc.) 2.3. Giftiga gaser (klor, ammoniak, svaveldioxid etc.)
3	Brandfarliga vätskor	Bensin, etanol, diesel- och eldningsolja, lösningsmedel och industrikemikalier etc.
4	Brandfarliga fasta ämnen m.m.	Kiseljärn (metallpulver), karbid, vit fosfor etc.
5	Oxiderande ämnen och organiska peroxider	Natriumklorat, väteperoxider, kaliumklorat etc.
6	Giftiga ämnen	Arsenik, bly- och kvicksilversalter, cyanider, bekämpningsmedel etc.
7	Radioaktiva ämnen	Medicinska preparat. Transporteras vanligen i mycket små mängder.
8	Frätande ämnen	Saltsyra, svavelsyra, salpetersyra, natrium, kaliumhydroxid (lut) etc.
9	Magnetiska material och övriga farliga ämnen	Gödningsämnen, asbest, magnetiska material etc.

3.4.3 Transporter på Nyköpingsvägen

Nyköpingsvägen går öster om planområdet. Enligt trafikmätningar från 2013 trafikerades vägen av ca 11 000 fordon per dygn, varav tung trafik utgjorde 8 % /1/.

Vägen är inte klassad som en transportled för farligt gods. Utmed vägen ligger dock några verksamheter som ger upphov till sådana transporter. Dessa utgörs av Scania, två bensinstationer (Statoil inom Löjan 20 samt OKQ8 vid Bangatan), en sjömack samt eventuellt mindre verkstäder eller liknande verksamheter.

Hur många transporter med farligt gods som passerar aktuella planområden på vägen finns det ingen uppgift om. Information har dock erhållits från vissa verksamheter. För övriga görs en grov uppskattning. En sammanställning av antalet transporter görs i tabell 3.3.

Tabell 3.3. Uppskattning av antalet transporter med farligt gods på Nyköpingsvägen förbi studerade planområden.

Verksamhet	Kommentar	Farligt godsklass	Antal transporter per år
Scania <i>Se avsnitt 3.2</i>	Leveranser omfattar ammoniak, acetylen, gasol, metanol m m. Gasolhanteringen är omfattande men ligger söder om E20 och påverkar inte området. Leveranser till anläggningen sker via godsmottagningen söder om E20. Leveranser inom området sker sannolikt på Verkstadsvägen och Hertig Carls väg. Godsfordon som åker från området kan köra på Nyköpingsvägen men bedöms då endast omfatta styckegods eller tomma fordon.	2.1 2.3 3	Styckegods okänt antal
Statoil <i>Se avsnitt 3.3.1</i>	Enligt uppskattning passerar 2 transporter per månad. 62 % av transporterna levererar drivmedel med låg flampunkt, klass 1 (etanol, bensin). Leveranser passerar sannolikt båda planområdena på Nyköpingsvägen.	3	24
OKQ8	Stationen ligger norr om Löjan 20. Stationen får leverans av drivmedel 2 gånger per månad /1/. Samma fördelning av drivmedel som Statoil. Leveranser passerar sannolikt båda planområdena på Nyköpingsvägen.	3	24
Sjömack	Ingen uppgift om antal leveranser. Tidigare erfarenheter av sjömackar är att leveranser huvudsakligen sker sommartid och att det då kan röra sig om 1-2 leveranser av drivmedel och 1 leverans av gasolflaskor i veckan. Leveranser kan ske antingen via Nyköpingsvägen förbi båda planområdena eller på Hertig Carls väg och passerar då inget av studerade områden.	2.1 3	26 26-52
Andra verksamheter	Det kan även finnas andra mindre verksamheter som exempelvis verkstäder. Leveranser av farligt gods till dessa omfattar i huvudsak styckegods. Någon uppgift om antal och typ av transporter finns inte och bedöms inte vara relevant att studera vidare.	-	-
Totalt			80-106 + styckegods

3.4.4 Övriga vägar

Väster om planområde Löjan 20 går Mariekällsgatan. Avståndet mellan vägen och byggnad samt skolgård inom planområdet är ca 100 meter

Söder om planområde Mariekälla 1:1 går Genetaleden. Avståndet mellan vägen och restaurangen respektive uteservering är ca 40 meter.

Vägarna är inte klassade som transportleder för farligt gods. Utmed vägarna finns inga större förbrukare av ämnen som ger upphov till transporter med farligt gods förbi planområdet. Inom vägarnas upptagningsområde finns en obemannad bensinstation (Ingo) samt eventuellt någon enstaka verksamheter som kan ge upphov till transporter av styckegods (ex gasol till restaurang eller liknande).

Vägarna bedöms inte användas för genomfartstrafik för transporter som ska söderut på E20 eller norrut på E4/E20 eftersom påfart på dessa vägar görs vid trafikplats Saltskog som ligger sydost om planområdet. Transporter till och från Ingo kör antingen via Genetaleden eller Stålhamravägen utmed E20 på vägen till/från E4/E20. Transporterna kan således passera planområdet Mariekälla 1:1.

Antalet transporter på aktuella vägar bedöms dock vara så begränsat att de inte behöver beaktas för de aktuella planerna.

4. Inledande riskanalys

4.1 Metodik

Utifrån riskinventeringen görs en uppställning av möjliga olycksrisker som kan påverka människor inom det studerade området.

För identifierade olycksrisker görs en kvalitativ bedömning (inledande analys) av möjlig konsekvens av respektive händelse. En grov bedömning görs även av sannolikheten för att en olycka ska inträffa. Denna bedömning syftar i huvudsak till att avgöra om händelsen kan inträffa över huvudtaget, d.v.s. om riskkällan omfattar just de förutsättningar som krävs för att den identifierade olycksrisken ska finnas.

Utifrån de kvalitativa bedömningarna av sannolikhet och konsekvenser görs sedan en sammanvägd bedömning av huruvida identifierade olycksrisker kan påverka risknivån inom aktuellt planområde. Eventuellt behov av åtgärder redovisas.

4.2 Identifiering av olycksrisker

Utifrån riskinventeringen är bedömningen att följande olycksrisker kan påverka studerade planområden:

1. Olycka vid hantering av farliga ämnen vid Scania
2. Olycka vid hantering av brandfarlig vara vid Statoil
3. Olycka vid hantering av brandfarlig vara vid Meca
4. Olycka med transport av farligt gods på Nyköpingsvägen
5. Olycka vid transport av farligt gods på övriga vägar

4.3 Kvalitativ uppskattning av risk

4.3.1 Olycka vid hantering av farliga ämnen vid Scania

Enligt Scanias riskanalys /5/ bedöms enbart två scenarier kunna medföra påverkan på omgivningen (se tabell 3.1). Dessa scenarier är hanteringen av vätgas och gasol. Avstånden till dessa riskkällor från studerade planområden är 250/450 meter (vätgas) respektive 900 m/> 1km (gasol). Scanias bedömning är att scenarierna inte leder till allvarlig kemikalieolycka. Med hänsyn till de stora avstånden bör påverkan inom respektive planområde från olycka vid Scania vara mycket begränsad.

Den planerade bebyggelsen bedöms inte innebära att övriga scenarier påverkar omgivningen eftersom den planerade bebyggelse inte kommer närmare än befintlig bebyggelse i omgivningen. Verksamheten inom Löjan 20 finns dessutom idag och hänsyn till denna verksamhet bör ha tagits i Scanias riskanalys. Mariekälla 1:1 utgörs idag av naturmark. De riskkällor inom Scania som ligger närmast Mariekälla 1:1 ligger dock längre från planområdet än till befintliga bostäder öster om Scania. Någon ändrad riskbild med hänsyn till Scanias risker bedöms därför inte aktuella planområden medföra.

Bebyggelsen inom aktuella planområden bedöms kunna uppföras enligt förslag utan behov av anpassning eller säkerhetshöjande åtgärder med hänsyn till Scantias verksamhet. De indikationer som erhållits angående framtida förändringar inom Scania /6/ påverkar inte den slutsatsen. Mellan restaurangbyggnad inom Mariekälla 1:1 och Scantias fastighetsgräns är det som minst ca 50 meter. Mellan befintlig verksamhet inom Löjan 20 och Scantias fastighetsgräns är det 20 meter, verksamheten är dock befintlig och förändras inte i och med pågående planarbete. Avståndet mellan fastighetsgräns och skolbyggnad är ca 70 meter.

4.3.2 Olycka vid hantering av brandfarlig vara vid Statoil

Avståndet till planområde Mariekälla 1:1 är ca 350 meter. Riskkällan är därför inte aktuell att studera för detta planområde.

Vid stationen lossas drivmedel enligt en grov uppfattning ca två gånger i månaden. Lossningsplats och mätarskåp/pump ligger i direkt anslutning till varandra. Olyckshändelser som kan innebära konsekvenser mot omgivningen innebär att drivmedel läcker ut och antänds. Eftersom diesel har relativt hög flampunkt är det i huvudsak läckage av bensen och etanol som bedöms utgöra en risk. Dessa drivmedel utgör ca 60 % av allt drivmedel som säljs vid stationen.

Pumparna är normalt spärrade så inte mer än ca 100 liter kan tankas vid ett och samma tillfälle. Om slängen under tankning lossnar finns break-away ventil som gör att endast vätskan som finns i själva pistolhandtaget läcker ut. Läckage från pumparna innebär således mycket begränsade mängder som läcker ut. Påverkan mot omgivningen blir därmed begränsad.

Vid lossning av drivmedel till de markförlagda cisternerna kan större mängder drivmedel läcka ut vid en olycka/felhantering.

En pölbrand vid ett större läckage kan innebära så hög strålningsnivå att människor kan skadas och material antändas inom ca 30 meter från branden.

Avståndet mellan pumpar och närmaste skolbyggnad inom planområdet (Löjan 20) är 50 meter. Skolgården ligger ytterligare ca 10 meter från Statoil. Avståndet till befintlig verksamhet utmed Nyköpingsvägen inom planområdet är 20 meter.

Avståndet till skolverksamheten bedöms vara tillräckligt stor för att inte någon större risk ska föreligga för skada inom skolområdet. Avståndet innebär också att Länsstyrelsens rekommenderade skyddsavstånd följs.

Utöver Länsstyrelsens rekommendationer finns föreskrifter som reglerar hantering av brandfarlig vara och som redovisar minsta avstånd mellan sådan hantering om omgivningen /7/. Enligt dessa ska minsta avstånd till bebyggelse där människor vanligen vistas vara minst 25 meter till påfyllningsanslutning till cistern (lossningsplats) och 18 meter till mätarskåp. Avståndet kan halveras om vägg i brandteknisk klass EI 60 uppförs mot riskkällan.

Någon ändring av befintlig verksamhet görs inte. Marken vid lossningsplatsen lutar mot Nyköpingsvägen (se figur 4.1) och någon större pöl bedöms därför inte uppstå vid själva lossningsplatsen. Risken för att utrunnen vätska ska rinna mot byggnaden inom planområdet bedöms vara liten på grund av lutningen.

Figur 4.1. Lossningsplatsens läge i förhållande till byggnaden för småindustri inom planområdet (källa: Google Maps).

Påverkan på risknivån inom planområdet till följd av närheten till Statoil bedöms vara relativt liten. Avståndet till den planerade skolverksamheten innebär att rekommenderade skyddsavstånd följs. Något behov av anpassning eller säkerhetshöjande åtgärder bedöms därför inte vara nödvändigt. Avståndet till den befintliga verksamheten innebär däremot att avsteg görs både från Länsstyrelsens skyddsavstånd och föreskrifterna avseende hantering av brandfarlig vara. Verksamheten är dock befintlig och planeras inte att ändras i och med planförslaget. Verksamheten innebär en låg persontäthet och någon betydande riskpåverkan bedöms inte en olycka vid Statoil medföra. Byggnaden är utförd i betong och puts vilket innebär att fasaden förutsätts hålla viss brandteknisk klass. Detta bedöms vara ett bra skydd. Om befintlig byggnad rivs och ersätts med en ny byggnad rekommenderas att denna anpassas med hänsyn till möjlig strålningspåverkan från en brand i utläckt drivmedel vid stationen.

4.3.3 Olycka vid hantering av brandfarlig vara vid Meca

Avståndet till planområde Mariekälla 1:1 är ca 300 meter. Riskkällan är därför inte aktuell att studera för detta planområde.

Vid Meca sker försäljning och reparation av bilar. I verkstaden finns sannolikt mindre mängder brandfarlig vara i form av gasflaskor, aerosoler, oljor, spolarvätska etc. Det rör sig dock normalt om i mindre behållare. All hantering sker inomhus.

Verksamheten innebär en ökad risk för brand, det bedöms dock inte föreligga någon ökad risk för det studerade planområdet. Bidraget till risknivån från riskkällan bedöms vara mycket litet eftersom all hantering av brandfarlig och explosiv vara sker inomhus. Riskkällan bedöms därför inte nödvändig att studera vidare.

4.3.4 Olycka vid transport av farligt gods på Nyköpingsvägen

Allmänt

Som tidigare nämnts delas farligt gods in i nio olika klasser utifrån ADR-S. Enligt den kartläggning som har gjorts avseende transporter med farligt gods på Nyköpingsvägen har i huvudsak två av dessa klasser identifierats möjliga att passera planområdet på Nyköpingsvägen (se tabell 3.3). I tabellen nedan görs en övergripande beskrivning av vilka konsekvenser en olycka med respektive ämne kan leda till.

Tabell 4.1. Konsekvensbeskrivning för olycka med respektive ADR -klass.

Klass	Konsekvensbeskrivning
2. Gaser	Klass 2.1: Brännbar gas: jetflamma, gasmolnsexplosion, BLEVE. Konsekvensområden mellan ca 20-200 meter. Sannolikt sker huvudsakligen transport av gasflaskor och inte tankbilar på aktuell del av vägen. Skadeområdena blir då maximalt ca 100 meter. Klass 2.3: Giftig gas i flaska: Giftigt gasmoln. Konsekvensområden maximalt ca 100 meter.
3. Brandfarliga vätskor	Brand, strålningseffekt, giftig rök. Konsekvensområden vanligtvis inte över 40 m.

Avståndet till aktuella planområden från närmaste väggkant är 8 meter till småindustri inom Löjan 20 och 60 meter till skolbyggnad. Mellan Nyköpingsvägen och restaurang inom Mariekälla 1:1 är det 20 meter.

Utifrån beskrivningen ovan kan en olycka på Nyköpingsvägen innebära påverkan inom respektive planområde. Antalet transporter på vägen är dock mycket begränsat. Enligt tabell 3.3 rör det sig om ca 2 transporter i veckan plus transporter med styckegods. Hastigheten på vägen är låg och sannolikheten för att en olycka ska leda till ett stort läckage av farligt ämne som sprids eller antänds bedöms vara mycket liten. Stora delar av Löjan 20 samt Mariekälla 1:1 ligger också 5-10 meter högre än Nyköpingsvägen, vilket innebär ett visst skydd mot vissa olyckor.

Riskenivån inom området utmed Nyköpingsvägen bedöms vara låg till följd av transporter med farligt gods på vägen. Den befintliga verksamheten inom Löjan 20 och den planerade restaurangen inom Mariekälla 1:1 ligger dock inom 25 meter från vägen vilket normalt rekommenderas som bebyggelsefritt utmed klassade transportleder. Det kan därför vara lämpligt med viss anpassning eller åtgärder med hänsyn till närheten till Nyköpingsvägen.

4.4 Slutsats inledande riskanalys

Utifrån den inledande analysen bedöms riskenivån inom de studerade områdena vara relativt låg med hänsyn till omgivande riskkällor. Viss påverkan bedöms dock kunna vara möjlig och vara i sådan omfattning att åtgärder kan bli aktuella. Det omfattar närheten mellan befintlig verksamhet inom Löjan 20 och Statoil samt Nyköpingsvägen. Närheten mellan Nyköpingsvägen och restaurangen inom Mariekälla 1:1 kan också medföra behov av åtgärder. Det bedöms dock inte vara nödvändigt att genomföra en mer detaljerad analys av identifierade risker förutsatt att de åtgärder som redovisas i avsnitt 5 vidtas.

5. Säkerhetshöjande åtgärder

5.1 Allmänt

Enligt genomförd inledande analys bedöms risknivån för de aktuella planområdena vara relativt låg men att behov av anpassning eller åtgärder kan vara nödvändig i vissa delar. Dessa delar omfattar befintlig verksamhet inom Löjan 20 med avseende på närheten till Nyköpingsvägen och Statoil samt planerad restaurang inom Mariekälla 1.1 avseende närhet till Nyköpingsvägen.

Nedan förs därför ett resonemang avseende behov och omfattning av åtgärder.

5.2 Diskussion kring åtgärder

Med utgångspunkt från ovanstående resonemang så redovisas i nedanstående avsnitt separata bedömningar av rimligheten i att vidta åtgärder med avseende på de olycksrisker som studeras i den fördjupade riskanalysen.

5.2.1 Placering av verksamheter

Vid lokalisering i ett utsatt område bör man alltid sträva efter att lokalisera bebyggelsen på ett tillräckligt stort avstånd från eventuella störningskällor. Länsstyrelsens rekommenderade skyddsavstånd (se 1.5.1) bör användas som riktvärden för placering av verksamheter. I centrala områden där det är ont om mark kan detta dock vara svårt.

De aktuella planområdena ligger i anslutning till en Sevesoklassad verksamhet, en bensinstation samt tre vägar med förekomst av transporter med farligt gods, men som inte är klassade transportleder. Det finns inga tydliga rekommendationer avseende skyddsavstånd annat än till bensinstationer.

När det gäller bensinstationen är det enbart befintlig verksamhet inom planområdet Löjan 20 som ligger inom rekommenderade skyddsavstånd. Det finns inga planer på att riva befintlig byggnad och uppföra en ny och verksamheten kommer inte att ändras. Avsteg bedöms därmed vara möjligt. Om befintlig byggnad rivs och ny byggnad uppförs finns dock behov av säkerhetshöjande åtgärder. Ny byggnad inom området måste placeras minst 25 meter från centralpåfyllningsplatsen vid Statoil alternativt utföras i brandteknisk klass EI 60. Det rekommenderas att skyddsavstånd tillämpas i första hand.

När det gäller den Scania ligger den del som orsakar Sevesoklassningen ca 1 km från närmaste planområde och bedöms inte föranleda behov av skyddsåtgärder.

Antalet transporter på Nyköpingsvägen är inte så omfattande men det råder osäkerhet i exakt hur transportsituationen ser ut och det bedöms därför vara relevant att fundera över eventuella åtgärder för de verksamheter som planeras närmast vägen (befintlig verksamhet inom Löjan 20 och restaurang inom Mariekälla 1:1).

5.2.2 Utformning av obebyggda ytor

Utformningen av obebyggda områden i anslutning till riskkällor bör göras med hänsyn tagen till den förhöjda risknivån. Detta gäller främst för områden mellan ny bebyggelse och riskkällan. Detta område bör inte utformas så att de uppmuntrar till stadigvarande vistelse.

Föreslagen utformning innebär inga vistelseytor mellan riskkälla och planerad verksamhet. När det gäller restaurangen planeras uteserveringen på den östra sidan, dvs. inte mot Scania eller Nyköpingsvägen. Det kan dock vara bra att fastställa som en planbestämmelse så att det in framtiden inte görs uteservering mot Nyköpingsvägen.

5.2.3 Utformning av byggnader

Utrymning: Utrymningsstrategin för ny bebyggelse i anslutning till riskkällor kan behöva utformas med beaktande av möjliga olyckor. Detta innebär att utrymningsvägar ska dimensioneras och utformas så att utrymning kan ske tillfredställande även vid en olycka vid aktuella riskkällor.

Det är enbart den befintliga verksamheten inom Löjan 20 och restaurangen inom Mariekälla 1:1 som bedöms ligga så nära någon riskkälla att behov av anpassad utrymning behöver möjliggöras.

Den befintliga verksamheten har idag utrymningsmöjlighet på gavlarna. Osäkert dock om båda dessa nås från hela byggnaden. Utrymning via dessa innebär att den utrymmande kan ta sig längre bort från Nyköpingsvägen. Utrymningsvägarna är dessutom placerade ca 20 meter från Nyköpingsvägen och centralpåfyllnadsplatsen vid Statoil. Det bedöms vara ett hårt krav att lösa utrymningsfrågan om den saknas i befintlig byggnad. Om ny byggnad uppförs bör denna dock utföras med möjlighet att utrymma mot en trygg sida. Utrymningsvägar i ny byggnad måste hålla minst 25 meter till centralpåfyllnadsplatsen vid Statoil.

Den planerade restaurangen inom Mariekälla 1:1 har planerats med möjlighet att utrymma mot öster. Detta bör dock säkerställas i detaljplanen.

Byggnadstekniska åtgärder: Enligt ovan innebär föreslagen bebyggelsestruktur inom planområdet att rekommenderade skyddsavstånd underskrids mellan befintlig verksamhet inom Löjan 20 och Statoil. För att acceptera detta behöver kompletterande byggnadstekniska åtgärder vidtas. **Det bedöms dock inte motiverat att ställa dessa krav på befintlig byggnad, men bör skrivas in i detaljplanen att gälla för ny bebyggelse.**

Nedan redovisas diskussioner kring behovet av åtgärder utifrån respektive olycksrisk:

- **Skydd mot brand:** Om ny byggnad uppförs inom ett avstånd av 25 meter från centralpåfyllnadsplats vid bensinstationen måste den utföras i brandteknisk klass EI 60. Detta gäller även fönster. I första hand rekommenderas dock att skyddsavstånd tillämpas vid nybyggnad inom området.

Det bedöms inte motiverat med byggnadstekniska åtgärder på övrig bebyggelse inom de studerade planområdena. Detta på grund av att skolan håller ett tillräckligt stort skyddsavstånd till aktuella riskkällor och att den planerade restaurangen ligger 20 meter från Nyköpingsvägen ca 5 meter högre än denna.

5.3 Förslag till säkerhetshöjande åtgärder – sammanställning

Vid **ny** bebyggelse inom **Löjan 20** rekommenderas att följande åtgärder vidtas:

- Områden utomhus inom 25 meter från Nyköpingsvägen ska inte utföras så att de uppmuntrar stadigvarande vistelse.
- Utrymning ska vara möjlig bort från Nyköpingsvägen samt Statoil.
- Nya byggnader placeras minst 25 meter från centralpåfyllnadsplats vid Statoil.

Observera att ovanstående åtgärder inte gäller befintlig bebyggelse inom planområdet.

Vid **ny** bebyggelse inom **Mariekälla 1:1** rekommenderas att följande åtgärder vidtas:

- Områden utomhus inom 25 meter från Nyköpingsvägen ska inte utföras så att de uppmuntrar stadigvarande vistelse (omfattar bl a uteserveringar).
- Utrymning ska vara möjlig bort från Nyköpingsvägen.

Observera att ovanstående åtgärder endast utgör förslag och det är upp till kommunen/projektet att ta beslut om åtgärder. För att säkerställa att ovanstående åtgärder vidtas krävs att dessa utformas som planbestämmelser i detaljplanen. De åtgärder som man beslutar om ska formuleras som planbestämmelser på ett sådant sätt att de är förenliga med **Plan- och bygglagen (2010:900)**. Vid formulering av planbestämmelser är det viktigt att funktionen i åtgärden bevakas och får ett juridiskt skydd. Det är lika viktigt att inte låsa fast sig vid en viss teknik eller ett specifikt material eftersom det kan dröja flera år innan planen realiserar.

5.3.1 Åtgärdernas riskreducerande effekt

De åtgärder som redovisas ovan bedöms ha följande effekt inom planområdet:

- Begränsning av sannolikheten för att personer utsätts för en förhöjd risknivå under längre tidsperioder genom att tillgodose skyddsavstånd till ny bebyggelse samt områden med stadigvarande vistelse utomhus.
- Begränsning av möjligheten för att oskyddade personer skadas utomhus inom områden med förhöjd risknivå genom att tillgodose skyddsavstånd till områden med stadigvarande vistelse.
- Reducering av konsekvenserna inomhus till följd av en större utvändig brand genom skyddsavstånd.
- Ökad möjlighet för personer att utrymma byggnader innan kritiska förhållanden uppstår inomhus genom att tillgodose utrymningsmöjligheter bort från riskkällor.

Med hänsyn till den uppskattade risknivån inom studerade planområden bedöms de föreslagna åtgärderna ha en tillräcklig riskreducerande effekt.

6. Referenser

- /1/ PM Översiktlig riskbedömning för utökad bebyggelse av Löjan 20, Sweco Society AB, 2016-01-25
- /2/ Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods, Fakta 2016:4, Länsstyrelsen Stockholm, 2016-04-11
- /3/ Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer, Länsstyrelsen i Stockholms län, Rapport 2000:01
- /4/ Länsstyrelsen i Stockholms län WeggGIS, <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/stockholm/planeringsunderlag/>, besökt 2017-02-10
- /5/ Konsekvensbedömning av hanteringen av farliga ämnen vid Scania CV i Södertälje, ÅF Infrastructure, 2016-06-30
- /6/ Muntlig information Scania, 2017-01-09
- /7/ Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:2) om hantering av brandfarliga vätskor med ändringar i SÄIFS 2000:5, 3 juli 2000